

NOWY SYSTEM ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM W GMINIE

Wejście Polski do Unii Europejskiej wymagało gruntownej przebudowy dotychczasowej struktury prawa ochrony środowiska i dostosowania jej do systemu obowiązującego w państwach Wspólnoty. Przyjęta przez Sejm nowa polityka ekologiczna państwa ma na celu stworzenie lepszych warunków do realizacji ochrony środowiska na każdym szczeblu zarządzania.

Szczególnie silną pozycję i i znaczącą swobodę w ustalaniu kierunków działań posiada gmina. Gmina, jako podstawowy użytkownik zasobów środowiska, w znacznym stopniu samodzielnie decyduje o ich wykorzystaniu, może również wpływać na decyzje będące w kompetencji innych organów władzy. Ta wysoka pozycja gminy ma swoje umocowanie prawne. W myśl bowiem art. 337 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627 z późniejszymi zmianami), organami administracyjnymi ochrony środowiska są wyłącznie:

- wójt, burmistrz lub prezydent miasta,
- starosta,
- wojewoda,
- minister właściwy do spraw środowiska.

Zgodnie z wymienioną ustawą, każdy powiat i każda gmina musi co 4 lata przygotować program ochrony środowiska i następnie co 2 lata przedstawiać raport z jego realizacji.

Przygotowanie dobrego programu wymaga jednak wykorzystania procedur zarządzania strategicznego. Aby je wykorzystać trzeba najpierw postawić diagnozę stanu obecnego, wskazać silne i słabe strony gminy lub regionu, a także rozpoznać szanse i ewentualne zagrożenia rozwojowe. Należy określić wizję rozwoju oraz wyznaczyć krótko- i długoterminowe cele działania a także wybrać i przygotować narzędzia do ich realizacji. Następnie można przystąpić do opracowania planów i programów działania dla poszczególnych celów wraz z harmonogramem ich realizacji i określeniem osób i instytucji odpowiedzialnych za ich wykonanie.

Każdy lokalny i regionalny program ochrony środowiska powinien być opracowany w odniesieniu do polityki ekologicznej państwa. Polityka ekologiczna gminy wynika z przyjętej wizji i strategii rozwoju gminy i powinna wskazywać sposób rozwiązywania problemów ekorozwoju, a szczególnie:

- określać cele bezpośredniej i pośredniej ochrony środowiska w kontekście wszystkich oddziaływań powodowanych przez gminę oraz podejmowania działań zapobiegawczych,
- deklarować spełnienie obowiązujących wymogów prawnych w zakresie użytkowania, ochrony i kształtowania środowiska,
- deklarować wdrażanie ciągłych usprawnień w systemie zarządzania gminą skierowanych na redukcję negatywnego oddziaływania na środowisko,
- sprzyjać, a nawet promować wdrażanie najlepszej osiągalnej techniki,
- wskazywać priorytety i narzędzia zarządzania,
- gwarantować dostępność i być zrozumiałą dla lokalnej społeczności,
- być zatwierdzoną przez Radę Gminy. Ostatnim etapem jest wdrażanie przyjętych planów i programów oraz – na co zwraca się szczególną uwagę w Unii Europejskiej, kontrola ich realizacji i wniesienie odpowiednich poprawek.

Taki system i towarzyszące mu procedury postępowania wchodzi w zakres tzw. „zarządzania środowiskiem”.

„Zarządzanie środowiskiem”, to kompleksowy system działań, który ma na celu minimalizację lub zapobieganie zagrożeniom ekologicznym.

Zarządzanie środowiskiem w gminie i powiecie umożliwia funkcjonowanie regionu zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i dotyczy wszystkich sfer działalności gospodarczo-społecznej w gminie, a nie tylko ochrony środowiska. Zarządzanie środowiskiem stanowi więc integralną część systemu zarządzania lokalnego.

„Program Ochrony Środowiska Gminy Łęczyny” znajduje się w ostatniej fazie opracowania. Do prac nad wykonaniem projektu programu przystąpiono w ubiegłym roku. Aktualnie opracowana została robocza wersja programu i w najbliższym czasie program przedstawiony zostanie społeczeństwu i Radzie Gminy do konsultacji, a następnie do akceptacji.

W praktyce gminne i powiatowe programy ochrony środowiska są opracowywane, a następnie będą realizowane w sposób zintegrowany i spójny z wojewódzkim programem ochrony środowiska. Zapewni to wprowadzany aktualnie na zasadzie dobrowolności w 30 gminach i powiatach naszego województwa, w tym w gminie Łęczyny, Regionalny System Zarządzania Środowiskowego REMAS.

W marcu 2003 r. podpisana została umowa licencyjna pomiędzy gminą Łęczyny, a wskazaną przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach spółką ATMOTERM S.A. w Opolu na korzystanie z systemów informatycznych SOZAT – REMAS – GMINA. Podpisanie takiej umowy umożliwia częściowy zwrot kosztów poniesionych przez gminę Łęczyny na opracowanie lokalnego programu ochrony środowiska.

Zorganizowanie w województwie śląskim informatycznego systemu zarządzania środowiskiem w sposób zintegrowany stwarza warunki na generowanie i realizację dużych zadań inwestycyjnych w gminach i powiatach, spełniających kryteria dofinansowania z funduszy krajowych i pomocowych funduszy europejskich.

Dzięki wprowadzeniu systemu informatycznego REMAS gmina Łęczyny uzyska:

- system i sprzęt informatyczny, dostosowany do lokalnego zarządzania środowiskiem w Gminie w sposób zintegrowany z wojewódzkim systemem zarządzania środowiskowego i bieżąco aktualizowany w zakresie przepisów prawnych ochrony środowiska;
- pełną informację o wielkościach należnych wpływów na fundusz ochrony środowiska z tytułu opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska od wszystkich podmiotów korzystających gospodarczo ze środowiska;
- pełną bazę podmiotów gospodarczych na terenie miasta korzystających ze środowiska wraz z możliwością oceny ich oddziaływań na środowisko;
- możliwość prowadzenia publicznych rejestrów danych o środowisku i jego ochronie zgodnie z art. 19 ustawy – Prawo ochrony środowiska;
- możliwość opracowywania ujednoliconych dokumentów systemowych do bazy danych wojewódzkiego systemu zarządzania informacjami ekologicznymi;
- narzędzie wspomagające tworzenie (co cztery lata) i rozwijanie programów ochrony środowiska;
- możliwość tworzenia dowolnych raportów, w oparciu o informacje zebrane w systemie na temat odpadów, ładunków substancji, decyzji, pozwoleń poboru wody, odprowadzania ścieków itp.;
- możliwość oceny działalności środowiskowej gminy na tle innych gmin z uwagi na ujednolicone dokumenty i zbiór tych samych wskaźników;
- przegląd stanu realizacji zadań środowiskowych.

Możliwość zintegrowanego zarządzania środowiskiem w gminie Łęczyny oraz w innych gminach i powiatach województwa śląskiego pozwoli na sukcesywne, z roku na rok, ograniczanie negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, lepszą ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi w naszym regionie.